

ефективність використання традиційних технологій навчання і нових, інтерактивних, нестандартних методів, видів, форм роботи з учнями, найкращі результати можна отримати лише шляхом гармонійного поєднання старого і нового, шляхом удосконалення, урізноманітнення вже відомого і впровадження щойно знайдених технологій навчання.

Нові технології навчання допомагають залучити до активної роботи всіх учнів. Диференційоване, особистісно орієнтоване навчання дозволяє кожному учневі на підставі власних здібностей, нахилів, інтересів, ціннісних орієнтацій і суб'єктивного досвіду реалізувати себе в пізнанні, навчальній діяльності, поведінці.

Учитель повинен проводити кожен урок так, ніби проводить його востаннє. Учні добре відчувають, коли вчитель старається на уроці, а коли приходиться лише, “аби відбути”. Тому віддавайте себе на сто відсотків, готуйтеся до кожного уроку якнайкраще, вигадуйте цікаві завдання і старайтесь бути тим вчителем, якого б Ви самі хотіли мати. Будьте щирими з учнями, і вони також будуть щирими з Вами. Пам'ятайте, що Ви не маєте права бути вчителем лише в школі. Бо бути вчителем – означає бути ним завжди.

Найголовніше й найвідповідальніше завдання для кожного вчителя, навчити дитину отримувати насолоду від процесу навчання, не нашкодити своєму фізичному, психічному, моральному здоров'ю. Дати дітям радість праці, радість успіху в навчальній діяльності, збудити в юних серцях почуття власної гідності – це перша заповідь навчання та виховання. **В школі не повинно бути нещасливих дітей, дітей, які зневірилися в свої здібності, вміння.**

Робота вчителя дуже творча, складна і цікава. Коли видно позитивні результати своєї роботи, то бажання навчати стає дедалі більше. Все більше вчитель намагається створити той шлях до дитини, який був би для нього сприйнятливішим, який дав би цій дитині радість здобутку, радість впевненості в собі.

І хочеться згадати слова великого Сократа: «Я не можу навчити всіх усьому, але можу вплинути на мислення моїх учнів». І це того варте.

Список використаної літератури

1. Аніщенко О. В. Сучасні педагогічні технології: Навч. посібник. – К., 2010
2. Буринська Н. М. Методика викладання хімії. – К.: Вища школа, 1997
3. Державний стандарт базової і повної середньої освіти.
4. Ковбань В. Ігрова діяльність учнів як засіб підвищення якості знань з предмета / В. Ковбань/ – Х.: 2008. – 25 с.
5. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: [науково – метод. посібник] / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К.: А.С.К., 2005. – 192 с.
6. Селевко Г. К. Сучасні освітні технології: Навч. посібник. – М., 1998. – 185 с.
7. Химинець В. В. Інноваційна освітня діяльність. – Тернопіль: Мандрівець, 2010
8. Шарко В. Д. Сучасний урок: технологічний аспект: Посібник для вчителів і студентів. – К.: СПД Богданова А. М., 2007. – 220 с.

ТЕХНІКИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ХІМІЇ

Криворучко А.В., Поцяпун В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Ефективність формувального оцінювання безпосередньо залежить від того, яку техніку вибере вчитель для його проведення. Під час добору технік формувального оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії ми спиралися на праці українських науковців у яких описано різні техніки формувального оцінювання (Л. Кабан [1], Н. Морзе [2], О. Онопрієнко [3], О. Фідкевич [4]).

Узагальнивши матеріали нормативних, методичних та наукових джерел, техніки формувального оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії за способом їх використання

умовно поділяємо на три групи: візуальні, схематично-графічні, комбіновані (змішані). Разом з тим аналіз теоретичних основ організації формувального оцінювання дозволив нам визначити: техніки формувального оцінювання, що відображають їх місце у навчальному процесі, техніки формувального оцінювання, в основі яких лежить спрямованість на вироблення у школярів навичок самооцінювання та взаємооцінювання (табл. 1). У той же час, розподіл технік формувального оцінювання є у значній мірі умовним.

Таблиця 1.

Техніки формувального оцінювання.

Місце у навчальному процесі технік формувального оцінювання									ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ		
Рефлексія емоційного стану			Рефлексія діяльності			Рефлексія змісту навчальної діяльності					
Картки настрою	Вимірювання температури	мікрофон	сигнали	комплімент	коментування	Лист оцінювання	Рефлексивний екран	Відкриті відповіді	тестування	Самооцінювання	самооцінювання емоційного стану / діяльності / змісту навчання
										Взаємооцінювання	оцінювання продукту діяльності однокласника од
											оцінювання роботи в групі
Використання технік формувального оцінювання											
Візуальні					Структурно-графічні				Комбіновані		
Картки					діаграми думок				Опитування		
умовні сигнали					таблиці				Коментування		
Шкалування									листи оцінювання		
									Портфоліо		

Візуальні техніки формувального оцінювання унаочнюють процес оцінювання змісту навчальної діяльності та її ефективності. До візуальних технік відносимо: *застосуванням карток* (Так / Ні картки, двосторонні картки, індекс-картки, кольорові картки), *умовні сигнали* (сигнали рукою, застосування піктограм / бджів / смайлів), *шкалування* (лінійка, сітка координат, шкала вподобань, бальна шкала).

Схематично-графічні передбачають створення або заповнення схем / діаграм / таблиць аналізуючи свої очікування з отриманим результатом. До схематично-графічних технік відносимо: *діаграми думок* (карти знань, діаграма Вена, Т-діаграма, сортування слів), *таблиці* (чек-лист, таблиця «ЗХД», таблиця Елвермана, 3-2-1 зворотній відлік).

Комбіновані техніки зворотного зв'язку – це інструменти, що передбачають можливість на основі виконаних завдань, спільного обговорення отримати учню розгорнуті відгуки, коментарі та рекомендації щодо покращення навчання. Зокрема, *опитування* (усне опитування, тестування, інтерактивні вправи, кубування), *коментування* (дві зірки й побажання, одне речення, мозковий штурм), *листи оцінювання* (незавершені речення, лист-(само, взаємо-) оцінювання, критеріальна матриця, спостереження), *портфоліо* (індивідуальне портфоліо навчальних досягнень, портфоліо проектної діяльності, портфоліо дослідницької діяльності).

Під час самооцінювання і взаємооцінювання учні аналізують діяльність свою чи однокласників, бачать та усвідомлюють помилки і навчаються відповідальному ставленню до навчання. Самооцінювання може включати аналіз змісту навчання, якість визначеної діяльності, а також свій емоційно-психологічний стан. У процесі взаємооцінювання учні оцінюють не особистість, а виконану роботу чи свою діяльність у групі.

Ефективність формувального оцінювання значною мірою залежить від вибору техніки, за допомогою якої воно проводиться. Плануючи поточне оцінювання учитель має здійснити вибір технік формувального оцінювання, які найкраще відповідатимуть потребам учнів, з якими він працює та поставленим цілям.

Список використаної літератури

1. Кабан Л. В. Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів у новій українській школі. Народна освіта. 2017. Вип. 1, 88–95. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NarOsv_2017_1_15
2. Морзе Н., Вембер В., Гладун М. Використання цифрових технологій для формувального оцінювання. Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2019. С. 202-214. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/231880545.pdf>
3. Онопрієнко, О. В. Контрольно-оцінювальна діяльність у новій українській школі: характеристика особистісних досягнень учнів. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2021. Вип. 3 (1). Режим доступу: <https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2021/02/117-Naukove-povidomlennya-242-1-10-20210208.pdf>
4. Фідкевич О.Л., Богданець-Білоskalенко Н.І. Нова українська школа: теорія і практика формувального оцінювання у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти» для педагогічних працівників / Фідкевич О.Л., Богданець-Білоskalенко Н.І. - Київ: Генеза, 2020. - 96с.

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ХІМІЇ

Криворучко А.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Під час використання різних технік формувального оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії важливим є охопити всіх учнів в короткий проміжок часу і для кожної дитини знайти час для зворотного зв'язку, зафіксувати інформацію про навчальні досягнення. У зв'язку з цим доцільно розглянути можливості оптимізації формувального оцінювання цифровими інструментами. Цифрові інструменти можуть застосовуватися на різних етапах заняття в залежності від виду діяльності, а їх використання допомагає підвищувати мотивацію та заохочувати здобувачів до навчання. Варто зазначити що, використання інформаційних технологій дозволяє вчителю налагодити продуктивний взаємозв'язок із учнями та здійснити проведення нестандартної рефлексії [1, 2, 3, 4, 5].

До цифрових інструментів формувального оцінювання навчальних досягнень учнів з хімії висуваємо такі основні вимоги: надання інформації про прогрес учня, можливість повторення матеріалу, виявлення ставлення учня до роботи, формулювання швидких запитань, зберігання результатів. На основі вказаних вимог пропонуємо цифрові інструменти для оцінювання, які дозволяють реалізовувати різні техніки формувального оцінювання під час усної, письмової та практичної перевірки в синхронному чи асинхронному режимі.

Для ефективно організації поточного оцінювання нами розроблений інструментарій формувального оцінювання, що визначає порядок проведення різних технік формувального оцінювання та включає листи і шаблони для зворотного зв'язку з кожним учнем (див. додаток Ж).

Важливим доповненням навчання з хімії може слугувати сигнальні цифрові інструменти, які повідомляють про рівень розуміння учнями навчального матеріалу, готовність до роботи та її результативність, настрої перед/під час/ наприкінці діяльності, згоду з думкою/пропозицією тощо. Такі інструменти концентрують увагу вчителя та учнів на процесі й цілях навчання, спонукають кожного учня бути активним його учасником, показують, що учні ще не вміють або не знають.